

ПРИЙОМИ ДЕКОРАТИВНОЇ СТИЛІЗАЦІЇ ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ ХУДОЖНЬОГО ОБРАЗУ У СТУДЕНТІВ - АРХІТЕКТОРІВ У ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ СПЕЦІАЛЬНО-ХУДОЖНІХ ДИСЦИПЛІН

Карпова С.М. (*Одеська державна академія будівництва та архітектури, м. Одеса, Україна*)

На сучасному етапі розвитку суспільства з появою єдиного інформаційного простору проблема стилю, стилізації стає особливо актуальною. Соціокультурні зміни в суспільстві мали безпосередній вплив на систему вищої освіти і почали вимагати перегляду програм і зміни методики викладання традиційних дисциплін, в тому числі спеціально-художніх дисциплін в системі архітектурної освіти .

Введення в програму спеціально-художніх дисциплін завдань, де акцент переноситься на композиційно-декоративне вирішення, на пошук стилю, є однією з умов для формування професійних компетенцій майбутніх архітекторів .

Мета статті – описати та охарактеризувати творчий метод декоративної стилізації в процесі вивчення дисциплін художнього циклу.

Проблема формування образотворчої грамоти майбутніх фахівців у процесі підготовки у вищих навчальних закладах не є новою серед науковців. Теоретичні та методологічні аспекти її формування розглядають у своїх працях В.Біда, Е.Ігнат'єв та ін. Проблеми художнього стилю і стилізації розкрито у дослідженнях А.Лосєва, В.Власова. Підготовці студентів до художньої діяльності засобами творчого створення художніх композицій декоративної спрямованості присвятили свої праці Н.Большакова, Н.Клімова, та ін. Учені дослідили методичні та організаційні навчально-творчі проблеми декоративно-прикладного мистецтва у системі професійної підготовки студентів різних спеціальностей: художніх (К.Аміргазін, М.Соколов та ін); дизайнерів (К.Даглідян, Л.Логвиненко та ін.). Зазначимо, що в багатьох дослідженнях у контексті обговорювання проблем художньої підготовки та образотворчої грамотності згадується декоративна стилізація. Проте її сутність як основа вивчення проектної графіки в системі професійної підготовки майбутніх архітекторів не була предметом спеціального дослідження.

Графічне зображення і стилізація форм навколишньої дійсності є важливими професійними засобами не тільки художника, дизайнера, але і архітектора. У творчій діяльності архітектора декоративний підхід слугує для виявлення гармонійної внутрішньої узгодженості архітектурного проекту,

пропорційності всіх його частин і формотворчих конструкцій, стилістичної єдності, силуетної впорядкованості і застосовується у проектній графіці.

Архітектор працює з образами, взятими з тієї ж реальності, об'єктивної дійсності, що і художник, але відбирає, найбільш виразні характерні властивості і якості натури, які найбільше відповідають специфічній асоціативно-образній мові. Важливо, що при створенні архітектурного проекту вирішальне значення має те, наскільки креативно, творчо архітектор може переробити навколишню дійсність у ємку знакову систему, яка відобразатиме його думки, ідеї, індивідуальні особливості. Цей процес і називається стилізацією.

Стилізація – це навмисна імітація, трансформація або вільне тлумачення художньої мови будь-якого стилю, характерного для певного автора, течії, напряму, національної школи тощо. В іншому значенні стосовно тільки пластичних мистецтв. Завдання спрямовані на формування теоретичних знань, умінь та навичок стилізації і трансформації об'єктів дійсності виконувались студентами Архітектурно-художнього інституту ОДАБА за темами: “Стилізація натюрморту”; “Стилізація природних форм”; “Стилізація пейзажу”; “Стилізація інтер'єру”.

При виконанні завдань зі стилізації студенти вирішують такі творчі завдання: площинне рішення об'ємного простору; умовності зображення предметів; силуетне рішення предметно-просторового середовища; розподіл площини на частини; наповнення площин декоративним орнаментом; ритмічна організація простору.

Так, метою виконання завдань з теми “Стилізація натюрморту” було формування у студентів основ теоретичних знань, практичних умінь і навичок декоративно-прикладного мистецтва, формування у них естетичної культури і художнього смаку, розвиток художньо-творчих здібностей. При виконанні завдання студенти набували базові вміння та навички побудови декоративної композиції, опановували нові графічні прийоми і виразні засоби графіки. Процес роботи над декоративною стилізацією становив декілька етапів: візуальне вивчення натури і збір матеріалів, виконання ескізів варіантів композиційних пошуків; виконання основного графічного варіанту. З дисципліни «Живопис» студенти виконували завдання спрямовані на пошуки колористичного рішення. Вони вирішували завдання умовної передачі декоративних предметів за допомогою умовних колірних й тональних відношень.

У зв'язку з потребою донести замовнику інформацію, в якому оточенні перебуває архітектурна споруда, як вона поєднується з природним або міським ландшафтом в архітектурній графіці склалася практика доповнювати

креслення проєкцій будівель зображеннями дерев, тварин, автомобілів тощо. Архітектор для позначення масштабу оточення вводить в своє креслення антураж і стафаж. Однією з цілей архітектора при зображенні на кресленні необхідних аксесуарів є створення образотворчого середовища, що оточує реальний об'єкт.

У програмі з дисциплін художнього циклу питанню стилізації природних форм приділяється велика увага, оскільки вивчення природних форм допомагає оволодіти аналітичним мисленням і способами вираження природи в трансформованих формах, тобто переробити навколишню дійсність і наповнити її своїми думками і почуттями, індивідуальними відтінками. Стилізоване зображення досліджуваних об'єктів дає можливість пошуку нових оригінальних способів зображення дійсності, що відрізняються від ілюзорного, фотографічного зображення. Метою таких завдань є розвиток у студентів здібностей передачі умовного рисунку, необхідного для оформлення архітектурного задуму.

При створенні архітектурного образу в практичній діяльності архітектора виникає необхідність максимально спростити зображення з тим, щоб воно найбільш точно передавало авторську ідею. Для досягнення цієї мети архітектор використовує свідому умовність, цілеспрямоване прагнення організувати художній задум простими образотворчими засобами. Знання можливостей образотворчих засобів графіки і вміння їх застосувати у своїй професійній діяльності є одним з професійно необхідних якостей майбутнього архітектора.

Ураховуючи вагомий вплив композиції на види образотворчого мистецтва, завдання повинні будуватися так, щоб мета передбачена програмою, перегукувалася з метою спеціально художніх і професійно орієнтованих архітектурних дисциплін: “Рисунок”, “Живопис”, “Архітектурна графіка”. У навчальному процесі підготовки фахівців архітекторів освоєння прийомів декоративної стилізації є важливим етапом у змісті навчальної програми. Ці методи використовуються надалі при проєктуванні архітектурних об'єктів, елементів фірмового стилю, емблем різного призначення.

Отже, завдання з зображення декоративної стилізації сприяють формуванню у майбутніх фахівців-архітекторів навичок графічного моделювання і стилізації форм у своїй професійній діяльності, виробляють у них вміння вільно і грамотно зображати як реально існуючі об'єкти, так і проєктовані.

У подальших дослідженнях планується детальне опрацювання форм і методів викладання образотворчих дисциплін у системі архітектурної освіти з використанням засобів комп'ютерного моделювання та комп'ютерної графіки.